

Dr hab. Stanisław Cygan, prof. UJK
Zakład Językoznawstwa Synchronicznego i Diachronicznego
Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa
UJK w Kielcach

Recenzja rozprawy doktorskiej **Pani mgr Moniki Lis** pt.

***Kształtowanie kompetencji narracyjnej osób wietnamskojęzycznych uczących się
języka polskiego jako obcego***

napisanej pod kierunkiem **Prof. dr hab. Elżbiety Rudnickiej-Firy** i promotora
pomocniczego: **Dr hab. Marzeny Błasiak-Tytuły**; Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie,
Wydział Filologiczny; Kraków 2021; 582 ss. + Streszczenie w j. polskim oraz Summary

„Świat jest tkaniną, którą przedziemy codziennie na wielkich krosnach informacji, dyskusji, filmów, książek, plotek, anegdot. Dziś zasięg pracy tych krosien jest ogromny – za sprawą internetu prawie każdy może brać udział w tym procesie, odpowiedzialnie i nieodpowiedzialnie, z miłością i nienawiścią, ku dobru i ku złu, dla życia i dla śmierci. Kiedy zmienia się ta opowieść – zmienia się świat. W tym sensie świat jest stworzony ze słów”.

O. Tokarczuk, *Czuły narrator*, Kraków 2020, s. 263.

Obszerna praca doktorska Pani mgr Moniki Lis, która wyrosła na gruncie glottodydaktyki polonistycznej, jest poświęcona badaniom procesu kształtowania się kompetencji narracyjnej osób wietnamskojęzycznych uczących się języka polskiego jako obcego na początkowym etapie kształcenia językowego, tj. poziomie określonym w standardach kształcenia językowego jako A1.2 (260 godz. zajęć lekcyjnych). Są to dorośli Wietnamczycy, uczestnicy rocznego kursu językowego przygotowującego do podjęcia studiów w j. polskim w AGH im. S. Staszica w Krakowie. Na ogół przedmiotem badań i opisu glottodydaktyków była kompetencja komunikacyjna, językowa i socjokulturowa uczących się. Doktorantka zaproponowała nowy obszar badawczy – uwzględnienie kompetencji narracyjnej, która znalazła miejsce w wydanym w publikacjach w j. angielskim – *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego* [dalej jako ESOKJ (zmiany z roku

2018¹ oraz 2020)]; tłumaczenie na j. polski pierwszej wersji dokumentu Rady Europy (w j. angielskim z r. 2001) w roku 2003. W literaturze glottodydaktycznej brakuje prezentacji wyników badań nad kompetencją narracyjną cudzoziemców uczących się j. polskiego; wyjątkiem są tu publikacje naukowe – jak podaje Autorka pracy – Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej (2013, 2016). Jest to zatem nowatorskie studium interdyscyplinarne.

Narracja, z łac. *narratio*, oznacza opowiadanie, „opowiadanie komuś o czymś”, jest m.in. szczególnym rodzajem komunikacji międzyludzkiej, sposobem rozumienia i myślenia. Jest to termin zapożyczony z teorii literatury; stanowi przedmiot badań różnych dyscyplin naukowych współczesnej humanistyki i nauk społecznych, np. literaturoznawstwa, psychologii, pedagogiki, logopedii, socjologii, filozofii, historii, antropologii. Badania narratologów dały początek narratywizmowi. Mówi się o karierze narracji i narratywistycznym zwrocie w humanistyce, narracji jako płaszczyźnie wypowiedzi, narracyjności jako wspólnej cesze tekstów, medycynie narracyjnej.

Człowiek to homo narrans, opowiadacz różnych historii (oral history), autor różnych wielkich i małych opowieści o zdarzeniach ważnych dla wspólnoty, zawartych w różnych gatunkach mowy, np. mit, baśń, legenda, twórca tekstów, które się splatają ze sobą, żyją swoim życiem, zakorzeniając się przez pewien schemat narracyjny. Na ważność narracji, zwłaszcza narracji pierwszoosobowej, zwróciła uwagę polska noblistka Olga Tokarczuk w wykładzie (2018) pt. *Czuły narrator*, Kraków 2020:

„Dziś problem polega – zdaje się – na tym, że nie mamy jeszcze gotowych narracji nie tylko na przyszłość, ale nawet na konkretne „teraz”, na ultraszybkie przemiany dzisiejszego świata (wytluszczenie moje – S.C.). Brakuje nam języka, brakuje punktów widzenia, metafor, mitów i nowych baśni. Jesteśmy za to świadkami, jak te nieprzystające, zardzewiałe i anachroniczne stare narracje próbuje się wprzęgnąć do wizji przyszłości, może wychodząc z założenia, że lepsze stare coś niż nowe nic, albo próbując w ten sposób poradzić sobie z ograniczeniem własnym horyzontów. Jednym słowem – **brakuje nam nowych sposobów opowiadania o świecie**”. (s. 264)

„Opowieść snuta w pierwszej osobie wydaje się jednym z największych odkryć cywilizacji ludzkiej, jest czytana z namaszczeniem i darzona zaufaniem. Ten rodzaj opowieści, kiedy widzimy świat oczami jakiegoś „ja” i słuchamy świata w jego imieniu,

---

¹ *Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors*, Strasbourg 2018; *Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume*, Strasbourg 2020.

buduje więź z narratorem jak żaden inny i każe postawić się w jego niepowtarzalnej pozycji”. (s. 265)

„Nie da się przecenić tego, co pierwszoosobowa narracja zrobiła dla literatury i w ogóle dla ludzkiej cywilizacji – przetworzyła opowieść o świecie jako miejscu działań herosów czy bóstw, na które nie mamy wpływu, na naszą indywidualną historię i oddała scenę ludziom takim samym jak my. Na dodatek z takimi jak my łatwo się zidentyfikować, dzięki czemu pomiędzy narratorem opowieści a czytelnikiem czy słuchaczem rodzi się emocjonalne porozumienie, bazujące na empatii”. (s. 265)

Kluczowy dla rozprawy termin kompetencja narracyjna (*narrative competence*), wprowadzony przez Teuna van Dijka (1985), jest rozumiany jako „zdolność użytkowników języka do tworzenia i rozumienia wypowiedzi narracyjnych (prymarnie ustnych, wtórnie pisanych), czyli wypowiedzi przedstawiających zdarzenia w określonym porządku czasowym i kazualnym informujące zwykle o przeszłości oraz odróżniania ich od innych typów wypowiedzi” (Wyrwas, Sujkowska-Sobisz, 2005:81). Autorka pracy definiuje kompetencję narracyjną człowieka jako „efekt uczestniczenia w dyskursie narracyjnym, czyli w takim, w którym ludzie zanurzeni są we wzajemne opowiadanie sobie historii, przy założeniu zmienności ról nadawczo-odbiorczych. W dyskursie narracyjnym nadawca opowiada, a odbiorca tworzy w umyśle poznawczy model sytuacyjny prezentowanych zdarzeń (Kurcz, 2005: 161-177)”. [s. 31]

Dla rozważań zawartych w pracy, związanych z dominantą tematyczną dysertacji, niezwykle ważne są dwa rozdziały: rozdział 2. *Zagadnienia kompetencji narracyjnej i narracji w perspektywie lingwistycznej* (s. 30 – 70) i rozdział 3. *Wzorzec gatunkowy i modele strukturalne ustnej narracji* (s. 71 – 92). Autorka rzutuje kształtowanie tej kompetencji narracyjnej na metody nauczania języków obcych (metody konwencjonalne: metoda bezpośrednia, metoda gramatyczno-tłumaczeniowa, metoda audiolingwalna, metoda kognitywna), metody niekonwencjonalne, podejście komunikacyjne, podejście zadaniowe.

W kontekście badanej społeczności młodych Wietnamczyków Pani mgr M. Lis dokonuje krótkiej charakterystyki wietnamskiej grupy migranckiej w Polsce (dane statystyczne z 28 I 2021 r. wskazują, że na terenie Polski przebywa 10, 9 tys. obywateli Wietnamu, ale niektórzy szacują, że grupa jest liczniejsza i liczy ok. 30 tys.), języka wietnamskiego, który jest językiem pierwszym uczestników kursu językowego prowadzonego przez autorkę, struktury narracji ustnej w języku wietnamskim (s. 197-203). Jest to doskonałe tło do charakterystyki grupy badanej oraz słowa kluczowego pracy, czyli kompetencji narracyjnej. Obejmuje ona ich liczbę, wiek, płeć (23 młodych Wietnamczyków

zróznicowanych pod względem płci: 18 Wietnamczyków i 5 Wietnamek w przedziale wiekowym 18-21 lat), cel pobytu w Polsce i zróznicowanie kierunków studiów wybieranych w Polsce, miejsce zamieszkania w Wietnamie oraz strukturę pochodzenia społecznego.

Badanie respondentów określone jako jakościowe, opisowo-eksploracyjne, także o charakterze prognostycznym, zostało poprzedzone badaniami pilotażowymi w grupie 20 młodych dorosłych Polaków. Przeprowadzono je w naturalnych warunkach przy użyciu metody zwanej studium przypadku (s. 204). Zgromadzony korpus ustnych opowiadań przetranskrybowano (podano zasady transkrypcji tekstów), uwzględniając w ocenie rekonstrukcję ich struktury oraz analizę danych, takich jak:

- a) liczba i konstrukcja elementów obligatoryjnych i fakultatywnych,
- b) leksykalna realizacja orientacyjnych części opisowych w zakresie wprowadzania bohaterów, lokalizacji wydarzeń w czasie, określania miejsca akcji i opisywania,
- c) rodzaje wypowiedzeń i użyte spójniki;
- d) perspektywa narratora (s. 8-9).

Przy użyciu **strukturalno-funkcjonalnej metody analizy**, poprzez wyodrębnienie w narracjach wypowiedzeń i wykładników komplikacji, zostały wskazane elementy struktury opowiadań, bazujące na modelu narracji ustnej, złożonym strukturalnie z pięciu elementów: **wprowadzenia** (stanowi ono streszczenie opowieści i sygnalizuje jej początek), **orientacji** (informacje o sytuacji wyjściowej, czasie, miejscu, uczestnikach zdarzeń), **komplikacji** – punkt zwrotny opowiadania, **rozwiązania** – zawiera efekty i konsekwencje prezentowanych wcześniej działań bohaterów, **zakończenia** – **kody** (wyrażone wprost zakończenie czynności opowiadania).

Jak podaje Autorka: „Badanie polega na uchwyceniu złożoności i specyfiki indywidualnych cech strukturalnych i językowych ustnych narracji badanej próby (N=23), aby móc ustalić cechy strukturalne i stylistyczne polskich narracji ustnych tworzonych przez Wietnamczyków oraz zestawienie i interpretację otrzymanych wyników badań z wynikami badań wietnamskich i polskich natywnych użytkowników języka w tym samym zakresie badawczym. Badanie ma w związku z tym również charakter prognostyczny, ponieważ na podstawie uzyskanych wyników można zaproponować usprawnienie procesu kształtowania kompetencji narracyjnej badanych” (s. 9).

Historyjki obrazkowe, stanowiące narzędzie badań, nie są czymś nowym w dydaktyce języka polskiego jako obcego (jpjo), bowiem wskazywano na nie jako narzędzie służące kształceniu sprawności dłuższego mówienia (zob. np. pracę H. Komorowskiej, *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa 2009, s. 199), wymieniano wśród technik nauczania

mówienia sprowokowanych przez bodziec, którym jest obraz, słowo albo dźwięk (A. Seretny, E. Lipińska, *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Kraków 2005, s. 179). Powróciła do nich Doktorantka, odświeżając je, i wykorzystwała do kształtowania kompetencji narracyjnej w języku obcym.

Recenzowana rozprawa doktorska ma klasyczną budowę, charakterystyczną dla prac naukowych; składa się z sześciu rozdziałów. Jest to układ logiczny, zasadny, zachowujący właściwe proporcje części teoretyczno-metodologicznej (s. 6-73) i badawczej (analityczno-interpretacyjnej) – s. 223-515). Pracę zamykają wnioski końcowe (s. 516-543), Bibliografia (s. 544-574), spis rysunków, tabel i wykresów (s. 575-578), Aneks – 4 historyjki obrazkowe: dwie czteroelementowe: *Pociąg*, *Wakacje* oraz dwie sześćelementowe: *Restauracja*, *Egzamin* (s. 579–582), a także dwa nienumerowane streszczenia w j. polskim i j. angielskim.

We wstępie Doktorantka przybliży założenia teoretyczno-metodologiczne rozprawy. Umiejętnie przestudiowała literaturę naukową polską i obcą, wyselekcjonowała informacje dotyczące kompetencji narracyjnej, pokazała – jak już wspomniano – perspektywę kształtowania kompetencji narracyjnej w świetle metod i podejść stosowanych w glottodydaktyce. Zwróciła uwagę na to, że: „[...] kompetencja narracyjna jako obszar osobnych i świadomych oddziaływań dydaktycznych nie została wymieniona w żadnej z omawianych metod i podejść” (s. 8). Scharakteryzowała przedmiot i cel badań, sposób podziału i prezentację wzorca gatunkowego oraz modele strukturalne ustnej narracji. Pisząc o wzorcu gatunkowym ustnej narracji, uwzględniła cztery jego poziomy: poziom strukturalny, poziom pragmatyczny, poziom kognitywny, poziom stylistyczny. Ważne są także zaprezentowane modele strukturalne ustnej narracji obejmujące: 1) orientację, a w niej: lokalizację, opisywanie i identyfikacje, komentowanie, 2) komplikacje, 3) rozwiązanie, 4) zakończenie – kodę. Znajdują się tu też uwagi o strukturach alternacyjnych.

Ta część pierwsza pracy jest bardzo szczegółowa, zawiera wiele cennych informacji z zakresu teorii glottodydaktyki, ale co ważne – są tu też stanowiące wkład własny autorki informacje dotyczące nowego dokumentu ESOKJ i tłumaczenia własne, przybliżające uzupełnienia treści tego dokumentu z roku 2018 (s. 93-173): rozdział 4: *Perspektywa kształtowania kompetencji narracyjnej w świetle metod i podejść w nauczaniu języków obcych*.

Pozostając przy części teoretycznej, należy podkreślić bardzo obszerny, może miejscami nazbyt szczegółowy opis wielu zagadnień, np. charakterystyki metod nauczania języków obcych. Te rozdziały stanowią rodzaj kompendium wiedzy z zakresu glottodydaktyki (co stanowi też o wartości dysertacji). Widać doskonale zaplecze teoretyczne

Doktorantki (por. też liczbę publikacji naukowych w Bibliografii – 540).

Najobszerniejsza jest część pracy analityczno-interpretacyjna mowy – Rozdział 6. *Wyniki i interpretacja badań*, najistotniejsza dla oceny rozprawy.

Przetranskrybowane teksty narracji ustnych (92 teksty) badanych Wietnamczyków poddano rekonstrukcji struktury opowiadania ustnego poprzez szukanie w tekście każdej narracji wykładników komplikacji [oznaczono je kolorystycznie: fonetyczne wykładniki komplikacji (kolor żółty), wykładniki syntaktyczne (kolor czerwony), fleksyjne (kolor zielony), leksykalne wykładniki komplikacji (kolor niebieski)]. Inny rodzaj analizy dotyczy ich struktury (struktura podstawowa, struktura przejściowa z kodą, struktura maksymalna, struktury alternacyjne). Istotne są propozycje badawcze Autorki w zakresie modyfikacji struktury podstawowej i opracowania nowego schematu strukturalnego struktury przejściowej (s. 262-264). Bardzo szczegółowe, wnikliwe analizy pokazują różnice w strukturze narracji. Duża część działań analitycznych dotyczy struktury przejściowej z kodą. Z pewnością pewne partie materiałowe dałoby się bez szkody dla ustrukturyzowania tekstu umieścić w aneksie i odwoływać się do nich dla ilustracji pewnych działań analitycznych.

Na wyróżnienie zasługuje syntetyczne, ale co ważne – dość rozbudowane – podsumowanie wyników badań (Wnioski końcowe).

Analiza interesującego materiału badawczego pokazała, że kompetencja narracyjna jest jedną z podstawowych dyspozycji ludzkiego umysłu. Zdaniem Doktorantki, kształtowanie kompetencji narracyjnej, nabywanej, doskonalonej w ciągu życia, zależy od czynników biologicznych i kulturowych, zaś opowiadanie ustne, „stanowiące werbalny przejaw narracyjnego rozumienia rzeczywistości, jest typowe dla każdej kultury, będąc zarazem cechą ogólnoludzką wynikającą z podstawowych potrzeb człowieka w zakresie kognitywnym i psychicznym”. (s. 543). Z kolei zaś podobieństwo struktur narracyjnych w j. wietnamskim i polskim wskazuje na uniwersalność formy ustnej narracji.

Uwagi szczegółowe

1. Niezrozumiałe jest, dlaczego Autorka pracy nie wspomniała o publikacji w j. polskim *Programy nauczania jppo. Poziomy A1 – C2* opartej na wskaźnikach biegłości językowej zawartych w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, Warszawa 2003:

Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1– C2. Praca zbiorowa, pod red. I. Janowskiej, E. Lipińskiej, A. Rabiej, A. Seretny, P. Turka, 2011, Kraków; wyd. drugie poprawione, Kraków 2016. Wszak dotyczy ona nauczania języka polskiego jako obcego.

2. Odnotować trzeba błędy pojawiające się w imionach i nazwiskach badaczy (dwa przykłady z tekstu rozprawy, trzeci z bibliografii): pomyłka dotyczy nazwiska B. Havranka: jest Havarek zam. Havranek (s. 28), imion językoznawców: jest Halina Pisarkowa zam. Krystyna (2×, s. 63), Adamiszyn A. (red.) zam. Adamiszyn Z. (s. 552).

3. Błąd pojawia się także w przywołaniu w Bibliografii artykułu B. Witosz i publikacji pod red. W. Lubasia:

winno być: Witosz B., 1993, *Opis w tekście mówionym. Zagadnienia wstępne*, [w:] *Z problemów współczesnego języka polskiego*, Wilkoń A., Warchala J., (red.), Katowice; jest: *Opis w tekście potocznym. Zarys problematyki* (s. 572).

Lubaś W. (1978), *Teksty języka mówionego mieszkańców miast Górnego Śląska i Zagłębia*, t. 1, Katowice; jest: *Teksty języka mówionego i miast Górnego Śląska i Zagłębia*, t. 1, Katowice. (s. 559).

4. Błędny zapis dotyczy nazwisk reaktorów tomu; winno być: Wilkoń A., Warchala J. (red.), 1993, *Z problemów współczesnego języka polskiego*, Katowice (s. 571); zob. także Kurkowa H. (red.), 1981, *Współczesna polszczyzna*, Warszawa zamiast Kurkowska H. (s. 557).

Inne błędy w zapisie bibliograficznym to: Zabrockiego L. zam. Zabrocki L., (s. 573), Bartmińskiego J. (red.) zam. Bartmiński J. (s. 553).

5. Seria podręczników krakowskiego wydawnictwa Prolog to *Hurra!!! Po polsku 1* (także 2, 3), a nie *Po polsku 1*. (s. 205)

6. Nie zostały usunięte niektóre cyfry odnoszące się do starej wersji przypisów, które zmodyfikowano stylowo (s. 43, s. 61, s. 81).

7. Niezręczności stylistyczne, błędy językowe (interpunkcyjne, usterki graficzne, pisownia łączna/rozdzielna, błędy fleksyjne, składniowe):

– rozdzielna pisownia połączeń wyrazowych: nie będących (s. 21), nie będącego (s. 132), nie występujące (s. 196), nie podjętych (s. 374), nie pojawienie się rozwiązania (s. 523); błędna pisownia wyrazu złożonego: elementy mowy zależnoniezależnej (s. 78),

– inne błędy w zakresie pisowni: *Morfologia Bajki* (s. 40), *praeses histricum* zam. *praesens historicum* (s. 76),

– pomyłki graficzne, np. ucetników (s. 33), jedna narracjca (s. 359), kondoktorem (s. 359), wykrzeknieniem (s. 361), znajduje much w talerzu (s. 442), narrcaje (s. 454), alyernacyjnej (s. 457), osby (s. 473); przestawki literowe: śwaidczy (s. 533), komunikacja niewerbalan (s. 122), niska prognostyczności wypowiedzi (s. 126), współrzędnych (s. 288),

– błędny zapis liczebników porządkowych: [...] w latach 40-tych i 50-tych XX wieku (s. 100),

– błędy fleksyjne: Najczęściej stosowanymi delimitatorami prozodyjnymi stosowanymi przez badanych są pauzy niewypełnione i wypełnione leksykalnie. (s. 530), modulantom afektywnym *niestety* (s. 531)

Taki stan rzeczy wynika ze spontaniczności mowy potocznej, której elementem stały się ów narracje opowiadane badaczowi przy kawie. (s. 514)

– błąd składniowy:

Techniki oparte na bodźcu słownym, to najlepiej sprawdzającymi się na etapie wstępnym nauki języka jest z pewnością zadawanie pytań przez nauczyciela i prowokowanie odpowiedzi ucznia, od którego wymaga się pełnego zaangażowania uwagi i skoncentrowaniu się jedynie na warstwie słownej komunikatu i jego intonacji”. (s. 127)

[...] schemat bez komplikacji, ponieważ narrator odtwarza (jest) ciąg zdarzeń, które nie posiadały nieoczekiwanych zwrotów akcji [...] (s. 91)

– niezręczności stylistyczne:

4.4.1.1.2 Słuchanie jako członek publiczności na żywo [...]. (s. 145)

Rozumienie jako członek publiczności na żywo jest zwykle łatwiejsze, niż rozumienie rozmowy między rozmówcami, ponieważ charakter monologu jest bardziej zorganizowany, używany jest zwykle neutralny rejestr języka. (s. 145)

– powtórzenia wyrazowe w bliskim sąsiedztwie:

Osobiście **prowadziła** [zam. prowadziłam – S.C.] zajęcia z leksyki i komunikacji. Kurs **prowadzony był** w oparciu o programy zawarte w podręcznikach z serii *Po polsku 1*. (Szymkiewicz, Małolepsza, 2005) [...]. (s. 205)

Drugi bohater historii – konduktor, **wprowadzany jest** we wszystkich narracjach w momencie komplikacji K2. **Wprowadzany jest** do historii za pomocą:

- zaimka osobowego ona: [...]. (s. 458)

Najczęściej **stosowanymi** delimitatorami [zam. delimitatorami – S.C.] prozodyjnymi **stosowanymi** przez badanych są pauzy niewypełnione i wypełnione leksykalnie. (s. 530)

Wietnamczycy do prowadzenia narracji w języku polskim używali równie często czasu teraźniejszego, jak i czasu przeszłego niedokonanego i dokonanego, rzadziej **stosowali** czas przyszły niedokonany, a sporadycznie pojawiły się formy czasu przyszłego dokonanego. W swoich tekstach **stosowali** również *praesens historicum* jako fleksyjny wykładnik komplikacji w wypowiedzeniach poprzedzonych użyciem czasowników [w – brak przyimka S.C.] czasie teraźniejszym. (s. 538)

Zastrzeżenia budzi w kilkunastu wypadkach interpunkcja zdań budowanych przez Autorkę, w tym szczególnie brak przecinków oddzielających imiesłowowe równoważniki

zdań; por. zapisy na s. 11, s. 12, s. 13 (3 razy), s. 16, s. 20, s. 24, s. 29, s. 107, s. 108, s. 109, s. 112 (2 razy), s. 129 czy błędne użycie przecinka w połączeniu wyrazowym: pomimo, że (s. 63, s. 529).

8. Proponuję pewne uzupełnienia bibliograficzne:

T. Halik, E. Nowicka, *Wietnamczycy w Polsce. Integracja czy izolacja?*, Warszawa 2002.

T. Halik, E. Nowicka, W. Połec, *Dziecko wietnamskie w polskiej szkole. Zmiana kulturowa i strategia przekazu kultury rodzimej w zbiorowości Wietnamczyków w Polsce*, Warszawa 2006.

J. Józwiak, „Nowa” imigracja z Chin i Wietnamu a społeczności lokalne – Jaworzno i Wólka Kosowska, Warszawa 2011.

A. Piłat, K. Wysieńska, *Spoleczności wschodnioazjatyckie w Polsce oraz wybranych krajach regionu świata*, Warszawa 2011.

Podsumowanie

Powyższe uwagi krytyczne, zwłaszcza w odniesieniu do warstwy językowej rozprawy, nie umniejszają jej wartości. Jej zaletą jest rzetelna analiza reprezentatywnego dla dominanty tematycznej pracy materiału językowego, doskonała podbudowa teoretyczna (wykorzystanie bogatej literatury naukowej, w tym obcojęzycznej, dobra znajomość prac z zakresu pragmatyki, tekstologii, dydaktyki i metodyki nauczania j. japońskiego), także translacja na j. polski fragmentów uzupełnionego o nowe treści dokumentu Rady Europy, odnoszącego się do kształcenia językowego i jego standardów). Recenzowana praca jest interesująca pod względem poznawczym, spójna metodologicznie, posiada dużą wartość naukową. Dysertacja Pani mgr Moniki Lis to pierwsze studium glottodydaktyczne poświęcone procesowi kształtowania się kompetencji narracyjnej cudzoziemców (na przykładzie społeczności wietnamskiej). Pokazuje ona jej Autorkę jako dobrą znawczynię glottodydaktyki i jej problemów teoretyczno-praktycznych, stanowi ważny głos w naukowym dyskursie glottodydaktycznym.

Konkluzja

Rozprawa doktorska Pani mgr Moniki Lis pt. *Kształtowanie kompetencji narracyjnej osób wietnamskojęzycznych uczących się języka polskiego jako obcego*

spełnia – moim zdaniem – z nadwyżką wymogi określone w art. 13. 1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (wraz z późniejszymi zmianami); prezentuje ogólną wiedzę Doktorantki w zakresie językoznawstwa i innych subdyscyplin naukowych, pokazuje umiejętność kierowania projektem badawczym; stanowi oryginalne rozwiązanie problemu badawczego.

Dysertacja **zasługuje w pełni na opublikowanie** po uwzględnieniu wskazanych w recenzji uwag. Ze względu na przedstawione walory rozprawy przedkładam Radzie Wydziału Filologicznego UP w Krakowie **wniosek o jej wyróżnienie**.

Kolejny wniosek dotyczy dopuszczenia Pani mgr Moniki Lis do dalszego procedowania w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora w dyscyplinie językoznawstwo.

Kielce, dn. 15 I 2022 r.

Stanisław Cygan